

pag. 694. (61. Edicta Curiae Laicalis prohibentia Laicis molere olivas in molendinis Ecclesiasticorum sunt revocanda. Eadem Sac. Congregatio in una Nullius Marubii 16. Septemb. 1687. l. decr. Martell. pag. 137. (62. Immo impediens molere olivas in molendinis Ecclesiasticorum, et praetendentes decimas, sunt ab Ordinario excommunicandi. Eadem Sac. Cong. in Catacen. 11. Aug. 1631. lib. 2. decr. Paul. pag. 85. in Ugentina 29. Octob. 1695. l. 1. decr. Vallem. pag. 226. (63. Edictum pœnale Baronis prohibens suis subditis, ne utantur molendino Monachorum Cisterciensium omnino revocari cogat Episcopus, et referat Sac. Congregationi. Eadem Sac. Congr. in Anglonen. 2. Novemb. 1693. lib. 1. decr. Vallem. pag. 87. (64. Episcopus procedat prout de Jure contra Ministros Laicos impediens Moniales in fabricatione molendini olearii, non obstante Monitorio A. C. Eadem Sac. Congreg. in Ariminen. 9. Febr. 1700. lib. 2. decr. Vallem. pag. 272. (65. Clerici, et Ecclesiastici sunt exempti ab impositione molituræ. Eadem Sac. Congreg. in Isernien. 18. Mart. 1631. lib. 2. decr. Paul. pag. 99. (66. Non licet Gubernatori, seu Curiae saeculari visitare, seu perquisitiones facere in molendinis Monialium, et aliorum Piorum Locorum, quamvis sint conducta a Molitoribus afflictuariis. Ead. Sac. Congregat. in Verulana 2. Octobr. 1691. lib. decr. Grimald. pag. 18. (67. Clerici, et Ecclesiastici sunt omnino exempti ab onere hospitandi Milites. Eadem Sac. Congreg. in Papiens. 10. Septembr. 1629. lib. 2. decr. Paul. pag. 6. (68. Etiam in bonis patrimonialibus pro sua portione, et virili. Eadem Sac. Congreg. in Derthonen. 4. Decembr. 1629. lib. 3. decr. Paul. pag. 18. in Aquilana 16. Apr. 1630. l. 2. decr. Paul. pag. 35. (69. Episcopus non permittat hospitalitatem equorum Militarum in atriis, et cortilibus Monasteriorum Monialium. Eadem Sacra Congregatio in Asten. 5. Decemb. 1696. lib. 2. decr. Vallem. pag. 61. (70. Ministri publici Civitatis, qui violententer fecerunt reponi fœnum in Claustro Regularium, incidunt in Excommunicationem, sed attempta remotione fœni, et prœvia aliqua eleemosyna eroganda Ecclesiae violatæ consensu partis, et obligatione de non incurrendo amplius in similia, datur facultas absolventi in forma. Eadem Sac. Congr. in Papiens. 27. Augusti 1697. lib. 2. decr. Vallem. pag. 110. (71. Officiales, et Milites prœvia reintegracione Ecclesiae, et consensu partis absolventur ob violentam hospitalitatem in domo Canonicali. Eadem Sacra Congregatio in Augustana 9. Aprilis 1693. lib. 1. decr. Vallem. pag. 181. (72. Clerici, et Ecclesiastici sunt immunes a Gabella chartæ sigillatæ, seu bullatæ. Eadem Sac. Cong. in Florentin. 19. Mart. 1647. lib. 3. decr. Paul. p. 7. Clerici, et Ecclesiastici non tenentur ad expensas novæ mensurationis bonorum, quæ fit ad instantiam Communitatis. Eadem Sacra Congregatio in Bertinoren. 10. Maii 1630. lib. 3. decr. Paul. p. 89. (73. Clerici et Ecclesiastici sunt exempti a collectis pro portione bonorum ad eos spec-

tantium, non pro portione Matris, Fratrum, et Sororum, ac Conjunctorum, nisi isti vivant cum ipsis Ecclesiasticis, et expensis eorundem Ecclesiasticorum. Eadem Sac. Congreg. in Albanen. 14. Augusti 1634. lib. decr. Paul. pag. 197. in Aprutina 6. Mart. 1635. lib. 2. decr. Paul. pag. 218. in Auximana 25. Jan. 1650. lib. 4. decr. Paul. p. 94. (74. Ecclesiastici ementes bona cum pacto solvendi onera non tenentur ad onera personalia, sed tantum ad onera realia, quæ sint certa, et invariabilia, et ante venditionem imposita. Eadem Sac. Congreg. in Taurinen. 26. Mart. 1620. lib. 2. decr. Paul. p. 132. (75. Clerici, et Ecclesiastici non tenentur ad solutionem oneris nuncupati il Tasso della Citadella. Ead. Sac. Cong. in Casalen. 23. Apr. 1634. lib. 2. decr. Paul. pag. 188.

(76. Clerici, et Ecclesiastici sunt taliter exempti a gabellis Laicalibus, ut nec etiam sponte possint illas solvere sine Beneplacito Apostolico. Eadem Sac. Congr. in Placentin. Provinc. Compostellanæ 31. Maii 1639. l. 3. decr. Pauluc. pag. 93. (77. Unde sponte solventes impositiones Laicales, absolvuntur a Censuris. Ead. Sacra Congr. in Sulmonen. 10. Sept. 1639. lib. 3. decr. Paul. pag. 102. (78. Ecclesiastici vendentes, et ementes vinum, non tenentur ad Gabellam desuper impositam. Ead. Sac. Congr. in Neriton. 21. Novemb. 1651. lib. 4. decr. Paul. pag. 167. (79. Hinc Ecclesiastici possunt libere vendere triticum, et vinum in suis prædiis collectum juxta privilegia Sacrorum Canonum, et declarationes Sacræ Congregationis. Ead. Sacra Congr. in Lucana 30. Jul. 1692. lib. decr. Grimaldi pag. 192. (80. Insuper Clerici, et Ecclesiastici possunt vinum relictum in propriis bonis vendere etiam minutatim in suis domibus, absque eo quod teneantur ad Gabellam vulgo dictam della foglietta, et cognitio fraudum, quæ desuper fieri possunt, spectat ad Judicem Ecclesiasticum. Ead. Sac. Congr. in Spoletana 25. Sept. 1627. lib. 1. decr. Paul. pag. 67. in Theatina 15. Mart. 1661. lib. decr. Rocci pag. 323. in Faventina 25. Jan. 1677. lib. 2. decr. Altovit. pag. 1338. in Auximana 2. April. 1680. l. 2. decr. Altovit. pag. 1654. (81. Quinimmo nedum non tenentur ad Gabellam pro vino minutatim vendito, sed et pignus desuper factum, est iis restituendum. Ead. Sac. Congr. in Callien. 1. April. 1704. lib. decr. Vallem. pag. 368. (82. Edictum, vulgo Grida, jussu Ducis N. facta præcipiens describi omnes personas sui status, non comprehendit Ecclesiasticos, nec personas exemptas. Eadem Sacra Congr. in Casalen. 9. Maii 1695. lib. decr. Martel. pag. 607. (83. Archiepiscopus prohibeat Clericis suæ Diocesis sub comminatione Censurarum, ut non pareant mandatis Judicis Laici de exhibenda nota propriorum nominum, patriæ, qualitatis, et valoris Beneficiorum, atque de tempore, quo illa possident. Ead. Sacra Congr. in Mediolan. 19. Jul. 1624. Ex regesto scripturarum Veterum pag. 29. (84. Edictum Gubernatoris Mediolani circa omnes Censualistas nequit afficere Loca Pia. Ead. Sac. Congr.

in Cremon. 31. Jul. 1691. l. decr. Martell. pag. 748. (85. Edictum Regium, quoad taxas impositas causa monetæ novæ, non afficit Ecclesiasticos. Ead. Sac. Congr. 1. April. 1695. lib. 1. decr. Valleman. pag. 180. (86. Ad instantiam tamen Regis Catholici Sacra Congregatio ex placito Sanctissimi concedit approbationem Donativi extraordinarii Ecclesiasticorum in Regno Siciliae, dummodo erogetur in causa monetæ novæ. Ead. Sac. Congr. in una Regni Siciliae, seu Panormitana 15. Sept. 1693. lib. 2. decr. Valleman. pag. 176. Vide alia ad rem in verb. Bona Ecclesiastica quoad eorum immunitatem art. 2. per tot.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(87. Non incongrua hic est quæstio illa, an Clerici obligentur statutis laicorum, quorum materia Clericis æque ac sæcularibus communis est, neque privilegiis ipsorum Clericorum repugnat. (88. Affirmant communiter Doctores. Vide inter alios Suarez de Leg. cap. 33. num. 13. Soll. de immunit. part. 2. num. 278. idque quia uniformis talium statutorum observatio necessaria omnino est ad Reipublicæ pacem, tranquillitatem, et incommutatam conservandam.

(89. Tria vero ad plenam hujus quæstionis discussionem examinanda sunt. Primum est, unde oriatur obligatio Clericorum quoad observationem dictorum statutorum. Alterum est, an Clerici a potestate Civili adigi possint ad servanda dicta statuta. Tertium illudque magni momenti, quænam statuta sint illa, quorum materia est communis tum Clericis tum laicis, neque Clericorum Privilegiis repugnat.

(90. Quod attinet ad primum, Soll. ubi supra: Eos obligari (inquit) ex æquitate seu ratione naturali, seu potius vi juris Canonici Clericis hanc obligationem imperantis. (91. Quoad vero secundum, non a potestate Civili, sed a Potestate Ecclesiastica adigendi sunt Clerici ad dicta statuta servanda. (92. Quinimmo non tenetur Judex Ecclesiasticus Clerico transgressori imponere poenam a dictis statutis inflictam. Covarruv. practic. quæst. cap. 33. in fin. Sperell. decis. 123. a num. 6. ad plur. sequent. (93. Quod demum concernit tertium, difficile est regulam generalem tradere, qua tuto affirmari possit statuta, de quibus controversia est, esse de iis, quorum materia non minus Clericis, quam sæcularibus sit communis, et Privilegiis haud repugnet Clericorum. (94. In particulari de ipsis agendum. Plura id genus statuta ad examen revocat Zypæus de jurisdict. lib. 2. ser. per totum, omnino ubi res postulata, consulendus. Illud non est silentio prætereundum, quod traditur de dictis statutis, locum itidem sibi vindicat quoad consuetudinem, quæ pariter versetur circa materiam communem Clericis et Laicis, et non repugnet privilegiis Laicorum. Zypæus de jurisdict. d. l. 2. cap. 3. per tot.

ARTICULUS VIII.

Clericus quoad obedientiam, et subjectionem episcopo.

(1. Clerici non possunt cogi ab Episcopo ad præstandum aliquod servitium non expressum in Jure; c. quia cognovimus 6. caus. 10. q. 3. (2. Et per hoc fuit alias responsum, Episcopum Burgi S. Donnini potuisse quidem invitare, sed non compellere Clericos suæ Civitatis, ut interessent Litaniis Beatissimæ Virginis, quas in Sabbato decantari jusserat in sua Cathedrali Ecclesia. (3. Et alias responsum est Clericos non habentes Officium, vel Beneficium Ecclesiasticum cogi non posse ab Episcopo ad publicas Processiones accedere. Sic refert, et tenet Fagnan. in c. Conquerente 16. de Offic. Ordinar. num. 8. et Barbosa verb. Processio num. 5. in collectan. Ap. dec. ubi refert Sacram Congr. Conc. 9. Maii 1597. expresse decrevisse, quod Processionibus publicis interesse non sunt compellendi ab Episcopo Sacerdotes nullum Officium, aut Beneficium Ecclesiasticum in Civitate, vel Diocesi obtinentes.

(4. Sic etiam simplices Sacerdotes non habentes Officium, neque Beneficium in Ecclesia Cathedrali, non possunt per Episcopum cogi ad idem, et Canonicis inserviendum in functionibus Ecclesiasticis, seu munere Diaconi, vel Subdiaconi in missis cantatis, non obstante exiguo numero Canonicorum, ut pluries declaravit Sac. Congr. Conc. apud Nicol. lucubrat. Canon. lib. 1. tit. 22. num. 3. et 4. in Sarnen. Servitii Ecclesiae 17. Jun. 1690. in Nullius S. Laurentii in campo 27. Jan. 1691. (5. Sola enim potestate ordinaria Episcopus hoc præcipere, et statuere nequit; nec minus muletis Presbyteros simplices non de gremio Capituli, si non inservant, gravare, ut declaravit eadem Sac. Congr. Concil. in terminis paucitatis numeri Mansionariorum in Auximana 17. Augusti 1702. et in Signina 15. Dec. 1703. (6. Nisi adesset contraria consuetudo, ut decrevit Sac. Congr. Conc. in Trojana 20. Sept. 1704. et in Bellocastren. Servitiis 15. Nov. 1670. et 21. August. 1706. (7. Vel nisi ageretur de Clericis pro necessitate, et utilitate Cathedralis ad titulum Patrimonii ordinatis, quæ cum eis indigeat, possunt cogi ad inserviendum, dato illis assignamento competentis pro servitio, ut respondit Sac. Congr. Episcop. et Regular. Archiepiscopo Cosentino 5. Apr. 1593. et Sacra Congregat. Concil. in Naxien. 22. Aug. 1631. ut sequitur: « Ad 2. respondit, si hujusmodi Sacerdotes ad servitium Ecclesiae Cathedralis in ipsa Ordinum susceptione vigore decreti prædefuncti Archiepiscopi hactenus executioni demandati eidem Ecclesiae servitium præstare consueverint; nec non patrimonialia, ad quorum titulum sunt ordinati, una cum redditibus extraordinariis, qui ex ipsa Ecclesia percipiuntur, ad honestam ipsorum sustentationem sint sufficientia, posse utique a suo Archiepiscopo compelli ad præstandum servitium, quod ejusdem Ecclesiae necessitas

et utilitas requirit; » *lib. 14. decr. p. 491.*
 (8. Et dato quod ob parvum numerum Canonicorum, et deficientiam Mansionariorum servitium Ecclesie Cathedralis detrimentum pateretur, tunc erit recurrendum ad Sac. Congr. Conc. quae solet indulgere, ut possint cogi Presbyteri, qui habent Beneficia, vel Capellania in Cathedrali, ad inseriendum Missis solemnibus pro Diacono, et Subdiacono, assignata illis aliqua emolumentorum portione, prout indulsit Episcopo Civitatis Plebis *sub die 21. Jun. 1631.* tribuens eidem sequentem facultatem: « Eminentissimi Patres impertiti sunt Episcopo facultatem, ut pro necessario servitio suae Ecclesiae cogere possit quolibet die Festo duos ex obtinentibus Beneficia, seu Capellania in eadem Ecclesia, ut dum Missa decantatur, duo ex eis per turnum inserviant, alter in officio Diaconi, alter in officio Subdiaconi, et pro eorum stipendio applicanda esse quolibet anno scuta decem monetae ex muletis, et penis Curiae Episcopalis, quae inter dictos Beneficiatos, habita ratione servitii praestiti, in fine anni dividi debeant; » *l. 4. dec. p. 459.*
 (9. De se enim, et sola sua facultate ordinaria nequit Episcopus compellere Clericos Sacerdotes habentes Beneficia personalem residentiam non requirentia, et tanto minus Clericos non Beneficiatos, ut Ecclesiae Cathedrali inserviant, neque pro totis diebus festis, ut declaravit S. Congr. Conc. in *Americana 15. Jun. 1639. lib. 16. decret. pag. 137.* sic rescribendo: « Ab Episcopo non potuisse Sacerdotes, et alios Clericos nulla, vel tantum simplicia Beneficia obtinentes, etiam Dioecesanæ Synodi auctoritate compelli, ut dominicis, et aliis diebus Festis ad Ecclesiam Cathedrali accederent, et Missis majoribus, et aliis Divinis Officiis intersint, sed si aliquis adesset in ordinatione servitio dictae Ecclesiae Cathedralis adscriptus, qui locum inconsulto Episcopo desereret, interdicendum erit tantummodo sacrorum exercitium juxta cap. 16. sess. 23. de reform. »
 (10. Et de simplicibus Sacerdotibus, quod non possint compelli ad interessendum, et assistendum functionibus Ecclesiasticis in Cathedrali, adest resolutio Sac. Congregationis Episcoporum in *una Castri Maris 20. Martii 1692. emanata partibus informantibus ad relationem Claræ Mem. Cardin. Petrucci,* et concordant Decreta citata supra num. 5.
 (11. Clerici, aliive Presbyteri non Confessarii, cogi non possunt, sed hortari ad interessendum conferentiis casuum conscientiae, ut pluries declaravit Sac. Congr. Concil. et novissime in *Civitatis Plebis 15. Mart. 1692.* in qua collatis decretis, quae ad invicem videbantur pugnare ad dubium propositum: « An Episcopus posset compellere Canonicos Confessarios, cæterosque Presbyteros Cathedralis sub pœna pecuniaria, ut accederent ad Congregationem casuum conscientiae, responsum fuit, posse compellere omnes Sacerdotes sæculares Confessarios, etiamsi Canonici sint, cæteros autem hortari. »
 (12. Hæc resolutio, quae cum antiquis Decretis relatis a Pignatelli. *consult. 18. n. 8. a*

Panimoll. *dec. 1. annot. 18. n. 20. concordat,* fuit deinde confirmata a *Congreg. particulari deputata in Vigilien. Synodi 20. Maii 1699. in responsione ad 35. Decretum,* et iterum in *Cong. Gener. in Ariminensi 16. Jul. ejusd. ann. 1699. et prius in alia S. Angeli Bisacciarum.*

(13. Episcopus non potest Clericis Beneficiatis addere nova onera in fundatione Beneficiorum a fundatoribus non apposita, aut a Sacris Canonibus non imposita. Verb. grat. non potest injungere Clerico Beneficiato onus residentiae, quod Testator, seu Fundator non injunxit; nec addere, quod Beneficiatus, seu Capellanus pro tempore per se ipsum Missas celebret, prout respondit Sacra Congregatio Concilii in *Viterbiensi 11. Januarii 1698. et in Asten. 14. Februarii 1699. et Mexicana 16. Maii ejusdem anni 1699.*
 (14. Neque alio modo Testatoris voluntatem immutare. Eadem Sacra Congregatio Concilii in *Derthonen. 4. Junii 1701.* (15. Barbosa supra Concil. Trident. *sess. 25. de reform. c. 5. n. 7.* ubi n. 11. addit, neque de consensu Patronorum posse Episcopum nova onera addere Clericis Beneficiatis; et sic decisum fuisse a Sac. Congr. Conc. refert *Garcias de Benef. par. 7. cap. 1. num. 122.*
 (16. Et ibi Garcias hoc ampliat, etiamsi aliquo tempore ex sua voluntate praestiterint; et tenent Riccius in *praxi parte 4. resol. 468. num. 2. Fagn. in cit. c. Conquerente, de Clericis non residentibus num. 24. et 25.* (17. Et etiamsi consensus Canonico, seu Beneficiatorum antecessorum intercessisset. Riccius *loc. cit. resolut. 463. per tot. Monacell. tom. 3. tit. 2. form. 7. num. 21.* (18. Episcopus non potest a Clericis exigere charitativum subsidium, nisi sit pauper; unde qui habet Congruam excedentem taxam Concilii, non potest illud exigere. Sacra Congreg. Episcoporum. in *Policastro. 19. April. 1697. referente Clar. Mem. Cardinal. Petrucci.*
 (19. Episcopus non potest exigere charitativum subsidium a Clericis non Beneficiatis. Leoncin. *de privil. pauper. par. 2. privil. 50. n. 29. Barbosa de Offic. et potest. Episcop. alleg. 87. n. 48.* cum pluribus aliis ab ipso citatis. (20. Episcopus non potest cogere Clericos in Minoribus constitutos ad suscipiendos Ordines Majores sub pœna privationis privilegiorum Clericalium. Sac. Congregatio Immunitat. in *Casertana 22. Augusti 1628. lib. Decret. Pauluc. pag. 102. in Neocastro. 9. Junii 1637. lib. 4. Decret. Pauluc. pag. 34.* (21. Clerici sæculares transire possunt ad Religionem non petita Episcopi licentia, immo ipso contradicente, textu expresso in *cap. Duæ sunt 2. caus. 19. quest. 3.* ibi: *Quisquis igitur hoc spiritu ducitur etiam suo Episcopo contradicente, eat liber nostra auctoritate,* et in ejus Summario sic præcise dicitur: *Qui Monachorum propositum appetit etiam invito Episcopo suscipiendus est.* Fagnan. *cap. Licet 18. de Regul. n. 28.* Et sic expresse statuit novissime Benedictus XIV. *Constitut. incip. Ex quod. Vide infra. num. 32.*

(22. Clerici omnes, immo et Laici quantumcumque. potentes tenentur Episcopo

præstare Canonicam Obedientiam; *cap. si autem nobis 11. caus. 11. quest. 3. cap. Omnes Principes 4. et cap. Dilecta 12. de majorit. et Obedient.* (23. Clerici peregrinari non debent nisi de licentia Episcopi; *cap. Non oportet. 35. de consecrat. dist. 5. cap. Magnæ 7. de voto.* (24. Clerici non possunt testimonium judiciale perhibere in Foro sæculari sine licentia Episcopi; *cap. Testimonium 11. q. 1. cap. Super prudentiam et c. Quamquam 14. q. 2. Bellet. disquisit. Cleric. teste § 2. n. 1.* (25. Episcopus permittere debet, ut Presbyteri pro causis civilibus in Foro sæculari examinentur, dummodo ex eo aliquo modo criminalitas oriri non possit, et juramentum in tribunali Episcopi præstetur. S. Congr. Episcop. in *Tifernitima 16. Apr. 1616. et in Placentina 19. Jul. 1619.* (26. Licentia autem, quæ per Episcopum Clericis testimonium ferendi in Foro laico conceditur, gratis expedienda est, ut respondit Sac. Congr. Immunit. in *Aquilana 5. Maii 1637. ad n. 2. lib. 3. Decret. Pauluc. pag. 30.* (27. Clericus sponte deprensus sine licentia coram JUDGE Laico, potest ab Episcopo puniri pœna arbitraria. Bellet. *disquis. Cleric. tit. de pœn. Cler. §. 51. num. 14. Monacell. tom. 1. tit. 6. form. 3. num. 6.* Ejus tamen depositio valida esset. Bellet. *disquis. Cleric. part. 1. tit. de Cleric. teste § 6. n. 2. Monacell. loc. cit. et alii.* (28. Episcopus in delictis difficilis probationis sibi notis potest extrajudicialiter, et sine processu Clericos, et Presbyteros a Divinis suspendere, prout declaravit S. Congr. Conc. in *Bonon. 14. Nov. 1634.* in qua cum supplica-

(1) Confert hic addere, quæ, quoad facultatem Episcoporum suspendendi Clericos ab Ordinis exercitio ob occultum crimen, in foro externo non probatum, assertit idem Benedict. XIV. *de Synodo Dioecesana lib. 12. cap. 8. a. n. 5. ad. 5. inclusive:* Ibi, ut sequitur, concilium Trident. *sess. 14. cap. 1. de reformat. decrevit: Ei, cui ascensus ad Sacros Ordines a suo Prelato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter fuerit interdictus, aut qui a suis Ordinibus seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prelati voluntatem, concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, et Dignitates, sive honores, restituito suffragetur.* Ex quibus verbis colligitur, posse Episcopum ob occultum crimen, etiam extrajudicialiter cognitum, non solum Clericis prohibere ascensum ad Superiores Ordines, sed etiam a suscepti jam Ordinis ministerio eosdem interdicere. Quamvis enim in secunda decreti parte, ubi de suspensione est sermo, non iterentur illa verba etiam ob occultum crimen, quomodolibet etiam extrajudicialiter; constans nihilominus, et perpetua Sacre Congregationis Concilii sententia fuit, ob continuationem sermonis censetur repetita, eaque utrumque casum complecti. Ab Episcopo siquidem Aleriensi interrogata: *An verba illa, ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extrajudicialiter, expressa dumtaxat in prima parte periodi, censeantur repetita in secunda parte, adeo ut inde colligi valeat, Prælatum nescire posse ob occultum crimen extrajudicialiter interdicere suo subdito ascensum ad Ordines, sed iterum ob occultum crimen posse etiam extrajudicialiter illum suspendere ab Ordinibus jam susceptis? Sacra Congregatio die 24. Novembris 1657. re sedulo examinata, censuit, non recedendum ab antiquis decla-*

tum fuisset declarari: *An Ordinariis Locorum facultate sibi concessa a S. Conc. Trid. sess. 14. c. 1. de reformat. liceat ob legitimas causas suspendere etiam extrajudicialiter Clericos, et Presbyteros sæculares, etiam Parochos sibi subditos, sublata eis potestate appellandi? Sac. Congregat. Conc. censuit Ordinariis, ut supra, licere.* Quam declarationem refert Crispin. *de visit. Pastor. part. 3. §. 5. num. 5.* (29. Episcopus potest de facto absque judiciali monitione excommunicare Clericos, sive Laicos, qui se opponunt Visitationi, ut pro validitate Censurarum respondit Sac. Congr. Conc. in *una Vicentina Juris Visitandi 26. Septemb. 1699. 16. Januar. 1700.* (30. Et cæteros qui solita obsequia et injuriose denegant. Ead. Sac. Congr. in *alia Venafrana Interdicti 26. Januar. 1697.* Alia vid. verb. *Episcopus.*

(31. Clericis ne ad sacros, et posteriores Ordines ascendant, prohibere potest Episcopus de occulto eorum crimine ex informata tantum conscientia conscius, sicut eo modo suspendere Clericos a Divinis, ut a S. Congregatione decisum traditur in *Tract. de Synodo Diœces. lib. 7. cap. 71. § 3.* Quod adeo verum est, ut nullo jure obstringi possit ad causam ejus suspensionis manifestandam. Fas est tamen reo querelas tantummodo suas, non appellationem Sedi Apostolicæ exponere, ut ex responso Congregationis traditur *ibid. § 4.* Ex quo fit, ut, etsi reus appellationem interposuerit, si interim ordinem suum solemniter exercuerit continuo irregularitatem incurrat; *ibidem § 5. (1).*

(32. Episcopus vetare non debet Clericis

rationibus super hoc eodem dubio pluries datis: ac proinde Affirmative respondit, *lib. 21. Decretor. pag. 154.* Et cohærenter ad hanc responsonem eadem Sac. Congreg. die 16. Decembris 1750. sustineri dixit, suspensionem a Divinis ab Episcopo Capritano ex informata tantum conscientia duobus Sacerdotibus institutam, uti videre est in *Thesaur. Resolut. Concil. tom. 5. pag. 81.* Itemque responsum dedit in causa *Oritana, seu Tarentina 20. Aug. 1755. ejusd. Thesaur. tom. 7. pag. 115.*

Adeo porro verum est, posse Episcopum virtute prædicti Decreti, ex causa sibi nota Clericum interdicere tam Sacrorum exercitio, quam ascensu ad altioris Ordinis gradum; ut neque teneatur causam suspensionis, seu delictum manifestare ipsi reo, sed tantum Sedi Apostolicæ, si suspensus ad eam recursum habuerit. Quod totidem verbis a Sac. Congreg. responsum legimus Episcopo Vercellensi die 21. Maii 1643. *lib. Decretor. pag. 170 et seq.* Atque universim loquendo, Episcopum rennentem alicui Ordines conferre, nullo jure obstringi ad manifestandam causam, cur eum repellat, neque ei, qui repulsus est, ullam competere appellationem, sed tantum permitti adire Sedem Apostolicam, eique suas querelas exponere, ead. Sac. Cong. diserte declaravit, eum ad Cardinalem Antonium Barberinum Archiepiscopum Remensem, Apostolica limina visitantem, atque hac ipsa de re Sacra Congr. sententiam sciscitantem, diei 21. Aprilis 1688. in hunc modum respondit: *Cum nullus ordinari debeat, quem Episcopus suae Ecclesie utilem aut necessarium non judicaverit, Congregatio non semel declaravit, ab hujusmodi judicio nullam dari appellationem, sed recursum dumtaxat ad Sedem Apostolicam, quæ, juxta ipsius Congregationis sententiam, per Gregorium XIII. felic. record. approbatum, quotiescumque*

sæcularibus transitum ad claustra Regularia; ipsis enim licet sanctioris vitæ statum etiam contradicente Episcopo amplecti, et ingredi Religionem non solum deditam vitæ contemplativæ, sed etiam activæ. Benedictus XIV. tom. 2. Constitut. 25. incip. Ex quo.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(33. De jure, ut monet Auctor, simplices Presbyteri, qui de redditibus Ecclesiæ non participant, cogi ab Episcopo nequeunt ad ullum ipsi servitium præstandum. (34. Dubitari vero potest, num aliquid novi hac in re statuerit Concilium Romanum tit. 6. cap. 2.

(35. Verum recte perpenso hoc Concilii Romani loco, perspicuum est, ipsum non de Presbyteris, sed de Clericis aliisque in sacris constitutis, sed nondum Presbyteris, loqui, ut sensit S. Congregatio Concilii interpres in Segnen. Decretorum 2. Novembris 1749. ad dub. 11. Conceptum enim ita erat dubium: « An aliud decretum in visitatione editum, quo præcipitur, ut omnes Presbyteri præter legitime impeditos interesse teneantur Missæ sacrificio per unum Canonicum cum expositione SS. Sacramenti in quolibet die Jovis celebrari solito sub eadem pœna sustineatur? » Respondit vero d. S. Congregatio: *Negative, et esse hortandos, sed non esse cogendos.*

(36. Clericus, quoad Ordines; vide verb. Ordo.

ADDITIONES NOVISSIMÆ.

(37. Ex mente ac sententia Ecclesiæ, Clericis Tonsuram conferri, ut per eam Militiæ Christi adscribantur, et ita a sæculi servitute liberati, Deo fidelem cultum præsentent, nemini dubium esse potest.

Hinc a Tonsura Clericali Clerici nuncupantur, et de foro Ecclesiæ constituuntur, atque ita privilegia Clericalia adipiscuntur, uti ipsemet Episcopus ordinans ex Pontificali Tonsurandis denunciat, dicens: *Filii carissimi, animadvertere debetis, quod hodie de Foro Ecclesiæ facti estis, et privilegia Clericalia sortiti estis.* Pontif. Roman.

(38. Nihil adeo vocationi Clericali oppositum, nihilque Ecclesiæ magis probrosum, et Laicis scandalosum, quam otiosam esse ac inertem Clericorum vitam.

(39. Hinc jam pridem sollicita fuit Ecclesia, ne qui in Clerum assumeretur; nisi

Ordinarius recusaverit quemcumque ordinare, Metropolitanus, aut viciniori Episcopo committit, ut ab eorum Ordinario prius requirat causam recusatæ, quo legitimam non allegante, licet illi eundem recusatum ordinare. Itaque si qui ex Diocesis Episcoporum Eminentiæ vestræ Provincialium Sedem Apostolicam adiverint, juxta prænaratam formulam, eorum querimoniis consulatur, cui formulæ, ut unum in præsens addatur, censuerunt expedire E. E. PP. videlicet, ut Metropolitanus, aut vicinior Episcopus, antequam commissas sibi partes exsequi aggrediantur, paterne curent, ut illi denuo apud suos Episcopos per tres vices suppliciter petant; lib. 16. Literar. Visitationis Sacror. Limum p. 441.

Ex hoc vero, quod suspensus ab Episcopo ob occultam causam, quam tamen Episcopus sibi notam asserit appellare nequeat ad Superiorem, necessario consequitur, quod si nihilominus appellationem in-

certo loco adscriberetur, ubi functionibus Ordini suo convenientibus occuparetur, et vitam Clerico dignam institueret.

(40. Quam disciplinam Canone sexto Concilii Chalcedonensis probatam, sed temporum injuria pene collapsam, restauratam volens Synodus Tridentina, inhærendo vestigiis dicti Concilii, statuit: « Ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus necessitate aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. » Sess. 23. cap. 16. de Reform.

(41. Ab hac regula non immerito excipiuntur in Universitate aut Seminario degentes, hi enim præter quam quod in Oratoriis Collegiorum aut Seminariorum functiones Ordinum obire soleant, etiam studiis aliisque exercitiis se ad altiores Ordines, et majores functiones obeundas ex voto Ecclesiæ præparant.

(42. Clerici possunt certæ Ecclesiæ adscribi tum ipsa ordinatione, tum per Beneficiorum acceptionem, et Canonicam in iis institutionem.

(43. Semel ac quis alicui Ecclesiæ adscriptus est, ita eidem alligatur, ut eam, inconsulto Episcopo, numquam deserere possit. Et si quis, inconsulto Episcopo, eam deseruerit, Synodus Tridentina vult, ut eidem sacrorum exercitium interdicitur.

(44. Quæ disciplina pristinis Ecclesiæ Canonibus conformis, et pluribus Romanorum Pontificum rescriptis confirmata, tali auctoritate donata est, ut juris communis partem hodieum constituat.

(45. Ita ut nec Episcopis alienos Clericos sine licentia proprii Episcopi suscipere ex Canonibus unquam licitum esse possit.

(46. Quam odiosæ semper fuerint Clericorum de una ad aliam Ecclesiam migrationes, quæ vel ex ambitione, vel ex avaritia procedere solent, probat vel ipsa pœna a Concilio Chalcedonensi inflata tam in Episcopum suscipientem, quam in Clericum susceptum, quæ est, ut ille ab exercitio Pontificalium, iste vero a functionibus Ordinis suspendatur. Quam pœnam, optandum maxime, ut hodie Clerici illi saltem expenderent, qui non alio quam lucri aut proprii commodi vel promotionis intuitu videntur Ecclesiæ esse adscripti; ita ut dubium esse non pos-

terponere, ejusque obtentu in Altari ministrare, seu quovis modo suum Ordinem solemniter exercere præsumat, statim incidat in irregularitatem. Quidquid enim in contrarium senserint nonnulli Doctores, ita expresse definit Sac. Cong. Concil. in Sagonen. 21. Junii 1625. lib. 24. Positionum pag. 1. ubi hæc adnotantur: *Episcopus Sagonensis ex facultate sibi attributa Decreto Concilii cap. 1. sess. 14. ex causis sibi notis suspendit Parochum ab exercitio Curæ: sed ille appellavit, et præcepto Episcopi contempto, celebravit, et Curam exercuit. Queritur, an a dicta suspensione non detur appellatio, ita ut Parochus, non obstante appellatione interposita, per exercitium Curæ effectus fuerit irregularis? Sac. Cong. Concil. censuit, ab hujusmodi suspensione non dari appellationem, et Parochum, qui Sacramenta ut supra ministravit, irregularitatem contraxisse.*

sit quin deserturi eam sint, ubi majus lucrum, vel aliud quidpiam temporale offerretur.

(47. Ex præallegata disciplina inferitur, quod Clerici ad Ordines promoveri non possint nisi a proprio Episcopo.

(48. Item quod hujusmodi promotio sive ordinatione peragi non valeat, nisi ad titulum illius Ecclesiæ, cui Clerici sunt adscripti.

(49. Et titulum Ordinationis acceptum fuisse pro Ecclesia, cui Clerici adscriberentur eum in finem, ut ibidem stabiliter functiones Ordini proprias obirent, indubitatum est; ita ut ante sæculum XII. quum de titulo Ordinationis agebatur, numquam mentio Patrimonii aut proventuum, unde Clerici sustentationem accipere possent, ullibi facta fuerit.

(50. Quum itaque Patrimonii titulus invaderit, non amplius titulus Ecclesiasticus acceptus fuit pro Ecclesia, sed pro proventibus, e quibus ipse Clericus honeste vivere possit.

(51. Hinc Synodus Tridentina duos Ordinationis titulos agnovit, *Beneficialem* scilicet et *Patrimoniam*, cum hac tamen differentia, ut primus *Ordinarius*, alter vero *Extraordinarius* habebatur.

(52. Ex quo concludendum esse videtur Synodum non voluisse in titulo Ordinationis solum attendi, utrum Ordinandus habeat sufficiens vitæ subsidium; id enim æque ex Patrimonio, quam ex Beneficio haberi potest, sed insuper ut Clericus alicui Ecclesiæ vi sui tituli adscriptus esset, ubi stabiliter functionibus sui Ordinis incederet; quemadmodum Patrum disciplina religiose servavit, quæ Clericos otiosos et vagantes, nulli speciali Ecclesiæ adscriptos, exclusos ab ordinatione volebat.

(53. Quum autem per ordinationem Clerici Ministri Ecclesiæ efficiantur, æquum est, ut ipsi Laicorum sint Magistri et Doctores, ea vitæ integritate viventes, ut, quæ verbo alios docent, operibus non negent.

(54. Hinc plurima a Clericis sunt plane cavenda, ut sunt inhonestas in habitu, incontinentia, et familiarior cum mulieribus conversatio, ebrietas, comessatio, popinarum frequentatio, ludus alearum seu a fortuna dependens, venatio, mercatura, et hujusmodi alia, de quibus Auctor noster fuse disserit.

(55. Quum de exemptione Clericorum sermo est, non sic eam competere Ecclesiæ

CLERUS.

ARTICULUS NOVISSIMUS.

SUMMARIUM.

1. Clerum tamquam membrum Reipublicæ Principibus subjeci, expeditum est. — 2. Annua dona offerantur Principi a secularibus, et Ecclesiasticis. — 3. Quibus Clerus debito suo erga Principes satisfacere intendebat. — 4. Quid Patres congregati in Synodo secus Theudonis Villam hac de re statuerint. — 5. Et Ecclesia probavit, ut etiam ex Ecclesiæ facultatibus Reipublicæ et Principibus ad defensionem Regni, etc., subsidium feratur. — 6. Occasione expeditionis Hierosolymitanæ coepisse a Clero postulari contributionem compertum est. — 7. Hæc contribu-

FERRAR. II.

intelligendum est, quin supremus Princeps, qui eam benigne indulsit, possit eandem restringere, mutare, ac ejusdem legitimum usum præscribere, ubi commune bonum id exegerit; uti etiam eos non raro fecisse constat. Manet enim semper apud illos summa potestas ordinandi, statuendi, et agendi, quæ ad subditorum et Reipublicæ commodum, secundum Deum judicaverint expedire.

(56. Quo vero ad immunitatem, de qua Auctor noster, si Decretales attendamus, evidens est Clericos, sive personas Ecclesiasticas immunes esse ab exactionibus ac tallis et oneribus patrimonialibus, quæ personalia dicuntur.

(57. Sed quemadmodum hæc Ecclesiæ et Clericorum immunitas præsertim ab oneribus temporalibus non ita est accipienda, quasi esset jure divino præcepta et stabilita; ideo ut pro temporum et locorum diversitate variam circa ipsam fuisse et adhuc esse disciplinam constat, ita in hac materia non nisi consuetudo et usus receptus attendenda videntur.

(58. Inter onera mere personalia, sed tamen patrimonialia, est illud quod *Capitatio* dici consuevit, estque vectigal sive tributum, quod pro capite solvitur, puta quod patresfamilias pro singulis capitibus ærario publico dependere coguntur.

(59. Ab hoc titulo sive onere Clericos esse immunes, ex Jure scripto evidens est: quum nimis evidens sit hujusmodi oneris impositione Ecclesiasticas personas a laicis gravari contra *Cap. 7. tit. de Immunit. Eccles. et cap. 1. de Censibus. in 6.*

(60. Quoad hanc materiam nihil aliud subjungendum ducimus, nisi quod optimum et efficacissimum medium conservandæ immunitatis bonorum Ecclesiasticorum erit, si bona Ecclesiastica in usus Ecclesiasticorum operantium in vinea Domini, et ex iis moderate viventium, et alimenta pauperum aliosve pios usus impenderentur. Si enim hunc in usum bona Ecclesiæ impendi viderent Principes, haud dubie non secus ac majores ipsorum ad bona illa Ecclesiis integra servanda incitarentur; ubi e contra, dum ea in usus profanos, contra Fundatorum et Offerentium intentionem, insumi conspiciunt, parum existimant piaculi, dum ea in Reipublicæ commoda convertunt; tuncque sepe locum habet illud vulgatum: *Quod non capit Christus, rapit Fiscus.*